

Advisories for Pet owners /Pet Animal Handlers During COVID-19 Lockdown

-----

Although only a small number of animals around the world have become infected with coronavirus, pet owners are concerned about how to protect their companions. The current knowledge about the disease indicates that dogs and cats do not seem to act as vectors for the coronavirus, however below mentioned are some guidelines for pet owners/pet handlers which shall keep owner/handler and the pet healthy and sound.

- Any person confirmed positive for COVID-19 should avoid contact with pet/ household animals.
- If you are sick avoid handling the pets. Any other healthy family member can be given responsibility.
- Avoid petting the animals or contact with their towels, brushes food, cages or utensils. Any other non- infected healthy and responsible person can take care of the animal.
- Avoid direct contact with your pet including petting, grooming, being licked or being body rubbed, tail touching and sharing food or bedding.
- If you are sick wear a mask or cloth covering the face and use hand gloves.
- Wash and sanitize your hands before and after you interact with them.
- If you are sick with COVID-19 and your pet becomes sick, do not take your pet to the veterinary clinic yourself. Call your veterinarian and let them know you have been sick with COVID-19.
- In case you have to take animal to the hospital one or maximum two person can take the animal to the hospital. The owner should take proper precautions like wearing a mask, gloves and practising social distancing before presenting the animal to the hospital.
- We should treat the pets as any other human member of the family and take precautions like
- Pet animals in direct contact with the infected owner should be observed for gastrointestinal or respiratory symptoms. If your pet is coughing, get it checked immediately.
- Try to keep your Pet (dog or cat) indoors as much as possible.
- If you want to be very cautious, don't let other people outside of your household handle your pets at this time.

- In case you want to go out for a walk with dogs on a leash, maintain at least 6 feet distance from other people and animals. Try to achieve the social distancing in animals too.
- If your pet is adamant for a walk, try taking him to a lonely place and avoid parks or public places where a large number of people and dogs gather.
- They could pick up contaminated spores from infected surfaces outside your home, so please ensure they are clean when they walk in.
- Wipe their paws with disinfectant and brush their fur down thoroughly every time they come back. Keep the coat of your pet clean and dry.
- Clean and disinfect the pet cage at least once a week or ten days. Take general sanitation and hygienic measures like wash the paws with warm water and soap or sanitize using an alcohol-based hand sanitizer, when it comes into your home from outside.
- Give your dog regular baths with hot water and check its nails for unusual growth or dirt. Be sure to wash up yourself afterwards.
- Young children and older citizen with incompletely developed and compromised immune system are more likely to catch infection so try to keep them away from animals.
- Supervise the young children hand wash.
- If you need to be separated from your pet for a period of time, make plans for his or her ongoing safety and care. It is ideal to have an emergency kit prepared, with at least two weeks' supply of pet food and a required medications
- While you and your pet can have a good time at home, ensure they get a little sunshine, fresh air and some indoor exercise too.
- Last but not the least, pet owners must pre-determine a friend, family member or boarding facility which could be entrusted with taking care of their animal in case they are taken down by the infection and quarantined.
- The risk of people becoming infected through an animal is low but there is not enough information to date.

**Dr. A. R. Ahlawat, Dr. A. D. Verma. Dr. M. R. Chavda, Dr. M. D. Odedra and Dr. J. P. Joseph
College of Veterinary Science & A.H., Junagadh Agricultural University, Junagadh**

કોવિડ-૧૯ લોકડાઉન દરમ્યાન પેટ ઓનર્સ/પાલતું પ્રાણીઓના માલિકો/ હેન્ડલર્સ માટે સલાહ-સૂચનો

વિશ્વભરમાં કોરોના વાયરસથી અસરગ્રસ્ત થયેલા પ્રાણીઓની સંખ્યા ઓછી છે, તેમ છતાં પાલતું પ્રાણીઓના માલિકો (પેટ ઓનર્સ)ને તેમના સાથી-પ્રાણીઓને કેવી રીતે સુરક્ષિત રાખવા તે બાબતે ચિંતા થતી રહેતી હોય છે. આ રોગ વિશેની વર્તમાન સમજ મુજબ શ્વાન અને બિલાડી કોરોના વાયરસનાં વાહક નથી, છતાં જે પાલતું પ્રાણીઓના માલિકો/ પેટ ઓનર્સ તેમના સાથી પ્રાણીઓને સલામત અને સુરક્ષિત રાખવા ઈચ્છે છે તેમના માટે નીચે મુજબની માર્ગદર્શિકાઓ સૂચીબધ્ધ કરવામાં આવેલ છે.

- જો કોઈ પણ વ્યક્તિ કોરોના વાયરસથી સંક્રમિત થયા તો તેણે ઘરના કે બીજા પાલતું પ્રાણીઓ સાથેનો સંપર્ક ટાળવો જોઈએ.
- જો આપ બીમાર હોવ તો આપે આપના પાલતું પ્રાણીઓની સાર સંભાળ કરવાનું ટાળવું જોઈએ. ને તે માટે પરિવારના અન્ય કોઈપણ સ્વસ્થ સભ્યને આ જવાબદારી સોંપી શકાય છે.
- કોરોના સંક્રમિત વ્યક્તિઓએ પ્રાણીઓને પમ્પાળવાનું ટાળવું જોઈએ તેમજ તેમના ટુવાલ, બ્રશ, ખોરાક, પાંજરા કે અન્ય વસ્તુઓ સાથેનો સંપર્ક પણ ટાળવો જોઈએ.
- તમારા પાલતું પ્રાણીઓ સાથેનો સીધો સંપર્ક ટાળવો જોઈએ, જેમાં પ્રાણીઓને પંપાળવું (પેટીંગ), માવજત (ગ્રૂમિંગ), પ્રાણીઓ દ્વારા ચાટવું, શરીરને ઘસવું, પુંઘડીને સ્પર્શ કરવો તેમજ તમારો ખોરાક અને તમારી પથારી વહેંચવી વગેરેનો સમાવેશ થાય છે.
- જો તમે બીમાર છો તો માસ્ક પહેરો અથવા કાપડ વડે ચહેરાને ઢાંકો અને હાથના હાથના મોજાં (ગ્લોવ્સ)નો ઉપયોગ કરો.
- પ્રાણીઓ સાથે સંપર્ક કર્યા પહેલા અને પછી તમારા હાથ કોઈપણ સાબુ કે હેન્ડવોશથી ધોવા અથવા તો સેનીટાઈઝરનો ઉપયોગ કરવો.
- જો તમે COVID-19 થી સંક્રમિત છો અને તમારું પાલતું પ્રાણી બીમાર થાય તો તમારે તેને પશુ ચિકિત્સાલય/વેટેરીનરી ક્લીનીક પર લઈ જવું નહિ. આવી પરિસ્થિતિમાં તમારા પશુ ચિકિત્સકને ફોન કરીને જણાવો કે તમે COVID-19 થી સંક્રમિત છો.
- જો તમારા પાલતું પ્રાણીઓને હોસ્પિટલે લઈ જવા જ પડે તેમ હોય તો એક કે બે વ્યક્તિએજ પ્રાણીઓને હોસ્પિટલે લઈ જવા. પરંતુ તેવા સમયે પશુપાલકે હેન્ડ ગ્લોવ્સ અને માસ્ક પહેરવા તથા સામાજિક દુરી જેવી બાબતોની ખાસ સાવચેતી રાખવી.
- કોરોના સંક્રમિત વ્યક્તિઓના સીધા સંપર્કમાં આવેલા પાલતું પશુ(પેટ)ને ગેસ્ટ્રોઈન્ટેન્સ્ટીનલ (પેટ અને આંતરડાની બીમારી) કે રેસ્પાયરેટરી (શ્વાસછોશ્વાસની બીમારી) ને લગતા ચિલ્નો માટે દેખરેખ હેઠળ રાખવા જોઈએ. જો તમારા પ્રાણીઓને કફ જણાય તો તુરંત જ પશુચિકિત્સકનો સંપર્ક કરવો.
- શક્ય હોય ત્યાં સુધી આપનાં પાલતું પશુ(પેટ) ને ઘરની અંદર જ રાખો.

- વધુ સાવચેતીનાં પગલા રૂપે આવા સમયે બહારના કોઈપણ વ્યક્તિને તમારા પાલતું પશુ(પેટ) ના સંપર્કમાં ન આવવા દેવું.
- જો તમારે તમારા શ્વાન ને વોક પર બહાર લઈ જવાનું થાય તો બીજા વ્યક્તિઓથી તમારા શ્વાનનું અંતર ૬ ફૂટ જેટલું દુર જાળવવા પ્રયત્ન કરવો. તમારા પાલતું પશુના બીજા પશુ સાથેની સામાજિક દુરીનું ધ્યાન રાખવું જોઈએ.
- જો તમારા પાલતું પશુ(પેટ) બહાર જવા ઈચ્છતા હોય તો તેમને એકલતા વાળા એવા બગીચા કે અન્ય જાહેર સ્થળો કે લઈ જાઓ જ્યાં વધુ માણસો તથા પ્રાણીઓ ભેગા થવાની શક્યતા ન હોય.
- બહારથી ઘરની અંદર આવતા પહેલા તમારા પાલતું પશુ(પેટ) સ્વચ્છ છે કે નહિ તે સુનિશ્ચિત કર્યા પછી જ અંદર આવવા દેવું. કારણકે તે બહારથી સંક્રમિત જીવાણુઓનો ચેપ ઘરની અંદર લાવી શકે છે.
- તેમના ઘરમાં પ્રવેશ કરતા પહેલા પગના પંજા જંતુનાશક દ્રાવણ દ્વારા ચોખ્ખાં કરી લૂંછવા અને તેમના શરીરના વાળ બરાબર બ્રશ વડે સાફ કરવા જોઈએ.
- આપનાં પશુ(પેટ)નાં પાંજરા તથા ઘર સાત કે દસ દિવસે એક વાર જંતુરહિત/ડીસઈન્ફેક્ટેડ કરવા.
- સ્વચ્છતાનાં સામાન્ય પગલા લેવા જેવા કે તેમના પંજા ગરમ પાણી તથા સાબુથી ધોવા અથવા આલ્કોહોલ યુક્ત સેનિટાઈઝરથી સ્વચ્છ કરવા.
- તમારા પાલતું પશુ(પેટ) ને નિયમિત ગરમ પાણીથી સ્નાન કરાવો અને તેમના નખને કોઈપણ જાતની ગંદકી તથા અસામાન્ય વિકાસ માટે તપાસ કરો. ત્યારબાદ તમારી જાતને પણ સ્વચ્છ કરવાનું સુનિશ્ચિત કરો.
- બાળકો તથા વૃદ્ધો કે જેમની રોગ પ્રતિકારક શક્તિ ઓછી હોય છે, તેમને સંક્રમણ થવાની શક્યતા વધારે રહેલી હોય છે. આથી તેમને પાલતું પશુ(પેટ)થી દૂર રાખવાનો પ્રયત્ન કરો.
- નાના બાળકો તેમના હાથ બરાબર સાફ કરે છે કે નહીં, તે સુનિશ્ચિત કરો.
- જો તમારે તમારા પાલતું પશુ(પેટ) થી થોડા સમય માટે દૂર જવું પડે તો તેમની સલામતી અને સાર -સંભાળ માટે આગોતરૂં આયોજન કરો. આ માટે એક ઈમરજન્સી કીટ તૈયાર રાખો કે જેમાં તમારા પાલતું પશુ માટે જરૂરી દવાઓ હોય.
- તમે અને તમારા પશુ(પેટ)ને થોડો સૂર્ય પ્રકાશ, તાજી હવા અને થોડી કસરત મળી રહે તે સુનિશ્ચિત કરો.
- પ્રાણીઓમાંથી માણસમાં સંક્રમણ થવાનું જોખમ ઘણું ઓછું છે. પરંતુ આજની તારીખમાં તેના વિષે પુરતી માહિતી ઉપલબ્ધ નથી.
- અને છેલ્લે, જો ભવિષ્યમાં તમને સંક્રમણ થાય તો તમારી પાસે તમારા પશુ(પેટ)ની સાર સંભાળ કરી શકે તેવા ભરોસાપાત્ર મિત્રો, ઘરના સભ્યો કે બોર્ડિંગની સુવિધાઓ પૂર્વ નિર્ધારિત હોવી જોઈએ.

ડૉ. એ. આર. એહલાવત, ડૉ. એ. ડી. વર્મા, ડૉ. એમ. આર. ચાવડા, ડૉ. એમ. ડી. ઓડેદરા અને ડૉ. જે. પી. જોસેફ
 પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ

Preventive and Control Steps by Dairy Farm Owners During Covid-19 Pandemic

---

We have realized that this is a challenging time for everyone. Dairy farming and supporting agriculture businesses are considered essential and can continue to operate as normal. The cooperative network in India continues to feed the country as well as millions of dairy farmers during the lockdown. Small and large milk cooperatives like Mother Dairy, Amul, Sumul, Banas, Nandini, Parag and several continued to procure surplus milk from farmers and ensured an uninterrupted milk supply in this time of crisis. However at the same time round the clock work by the dairy farmers and the operational dairy farms necessitated some basic precautionary measures to be adopted by the dairy managers and dairy owners.

- Restrict the entry of outside people and maintain visitor's log. Keep a record of all visitors who interact with your workers.
- Footbaths should be used at entry point of farm, milking parlour and sheds which shall help disinfect all the vehicles and persons entering the farm.
- In India the daily workers or the employees at your farm are mostly illiterate. Talk with your employees about coronavirus, how it spreads and how to prevent getting infected. Ask them to avoid close contact with sick people, both on and outside of your dairy.
- As a part of awareness guidelines keep some image photographs and posters showing the mode of transmission of the infection.
- Strength of farm workers/ animal shed attendants should be minimized.
- If possible the workers or farm employees can be called on rotation basis.
- The workers should be asked to maintain social distancing while performing group activities like milking, cleaning animal sheds and utensils and feed and fodder distribution.
- The milkers should be asked to wear milking gloves and also change gloves frequently
- Workers coming to livestock farms should wear masks. Some better organized farms can opt for thermal scanning or ask for their health check-up on daily basis.
- The workers should be advised to wash hands often with soap and water for at least 20 seconds. If soap and water are not available, use of alcohol-based hand sanitizer can be encouraged.
- Keep an eye on sick leave policy. Advice sick people/workers to stay home.
- During these difficult times try to provide paid sick leave for your employees otherwise the employees feel financially obligated to come to work even if they are sick.
- Set up daily and weekly cleaning schedules at your farm. Clean and disinfect your workplace.
- The employee wash room and bathroom are potential sources for virus transmission.

- Clean and disinfect any areas where employees congregate or routinely touch items such as doorknobs and drinking water tapes etc. As far as possible keep soap, bucket of water and hand sanitizer at the entrance of the animal shed and instruct all human resources at livestock farms, to sanitize exposed body parts regularly at an interval of 2 to 3 hours with appropriate sanitizer/wash with soap.
- Clean and disinfect frequently touched objects and surfaces. Like animal farm equipment, milking pails and utensils, milking measures, buckets and accessories.
- Workers should be discouraged from bringing /using of mobile phones. If used phones should be frequently sanitized.
- High touch points should be cleaned twice daily by mopping with 1% hypochlorite solution. In case of metallic surfaces where bleach is not suitable 70% alcohol should be used.
- Prepare your disaster contingency plan. The plan may include what you will do if 50% of your employees become sick and unable to work. What if you don't have access to feed and fodder for 15-20 days etc. during the lockdown period. Always have dry feed and concentrate reserve at the farm.
- Provide cleaning supplies such as cleaning solutions, buckets, mops, brushes, etc. for cleaning at work and for those living in employer-provided housing bathrooms are potential sources for virus transmission.
- Download the “Arogaya Setu App” and also ask the employees to download the app if they are using an android mobile.

Dr. M. D. Odedra, Dr. V. V. Gamit and Dr. A. R. Ahlawat
College of Veterinary Science & A.H., Junagadh Agricultural University, Junagadh

કોવિડ-૧૯ મહામારીના સમયગાળામાં ડેરી ફાર્મ માલિકો દ્વારા રોગ પ્રતિબંધન અને નિયંત્રણ માટે લેવાના થતાં પગલાઓ

આપણને સમજાય ગયું છે કે આ સમય દરેક માટે પડકારજનક છે, જે વ્યવસાયમાં તણાવપૂર્ણ પરિસ્થિતિઓ અને નવા અવરોધોથી ભરેલો છે. ડેરી ફાર્મિંગ અને સહાયક કૃષિ વ્યવસાયોને આવશ્યક માનવામાં આવે છે અને તેને સામાન્યની જેમ ચાલુ રાખી શકાય છે. ભારતમાં સહકારી મંડળીનું જે માળખું છે. તેણે દેશમાં લાખો લોકોને તથા ડેરી વ્યવસાય સાથે સંકળાયેલા ખેડૂતોને લોકડાઉન દરમિયાન ખોરાક પૂરો પાડેલ છે. નાની અને મોટી દૂધ સહકારી મંડળીઓ જેવી કે મધર ડેરી, અમૂલ ડેરી, સુમુલ ડેરી, બનાસ ડેરી, નંદિની ડેરી, પરાગ ડેરી વિગેરે ડેરી ઓ એ સતત દૂધ એકત્રીકરણ કરવાનું ચાલુ રાખ્યું અને સંકટ સમયે આ દૂધને અવિરત પણે પૂરું પાડવાની ખાતરી આપી. જો કે આ જ સમયે ચોવીસે કલાક કામગીરી કરનાર ડેરી વ્યવસાય સાથે જોડાયેલા ડેરી ફાર્મ માલિકો દ્વારા કેટલાક પાયાની સાવચેતીનાં પગલાંઓ અપનાવવા અતી આવશ્યક છે.

- ડેરી ફાર્મમાં બહારના લોકોના પ્રવેશ પર પ્રતિબંધ મૂકો અને મુલાકાત લેનારની નોંધણી કરો. તથા મુલાકાતીઓ કે જેઓ તમારા કાર્યકરો સાથે સંપર્ક કરે છે તેમની નોંધ રાખો.
- ફાર્મના પ્રવેશ સ્થળે, દોવાણ ઘર (મિલ્કિંગ પાર્લર), અને દરેક શેડ પાસે “ફૂટબાથ” ની વ્યવસ્થા ઊભીકરો જેથી કોઈ પણ વ્યક્તિ અથવા વાહનો પ્રવેશે તો તેને જંતુરહિત કરી શકાય.
- ફાર્મમાં કામ કરતાં દૈનિક કામદારો અથવા તમારા ફાર્મના કર્મચારીઓ મોટે ભાગે નિરક્ષર હોય છે. આવા સમયે તમારા કર્મચારીઓ સાથે કોરોનાવાયરસ કેવી રીતે ફેલાય છે અને તેનો ચેપથી કેવી રીતે બચાવ કરી શકાય તેના વિશે વાત કરો. ડેરીમાં અને ડેરીની બહાર બીમાર લોકો સાથે સંપર્ક ટાળવા માટે તેમને કહો.
- જગરૂકતા ફેલાવવાના ભાગ રૂપે માર્ગદર્શિમાં ચેપના સંક્રમણની રીતને દર્શાવતી કેટલીક છબીઓ અને પોસ્ટરો રાખો.
- કોરોના વાયરસ સંક્રમણ ફેલાવાની ઢબ અંગે જાગૃતિના ભાગ રૂપે ફાર્મ પર કોરોના સંક્રમણ ની માર્ગદર્શિકા, કેટલીક છબી અને પ્રચારપત્ર રાખો.
- ખેતમજૂરો/પશુ પરિચર (એટેન્ડન્ટ) ની સંખ્યા લઘુત્તમ રાખવી જોઈએ.
- જો શક્ય હોય તો કામદારો અથવા ખેતમજૂરોને વારાફરતી બોલાવા જોઈએ.
- કામદારોને જૂથ પ્રવૃત્તિઓ જેમ કે દૂધ દોહવું, પ્રાણીઓના શેડ અને વાસણો સાફ કરવા અને દાણ તથા ઘાસચારાનું વિતરણ કરતી વખતે સામાજિક અંતર જાળવવાનું કહેવું જોઈએ.
- દૂધ દોહનારને દૂધ દોહતી વખતે ગ્લોવ્સ (હાથમોજી) પહેરવા અને ગ્લોવ્સ વારંવાર બદલવા માટે કહેવું જોઈએ.
- ફાર્મમાં આવતા મજૂરોએ માર્સ્ક પહેરવું ફરજિયાત કરવું જોઈએ. જો ફાર્મ વધુ મોટું હોય તો ફાર્મ પર આવનાર દરેક વ્યક્તિનું થર્મલ સ્કેનીંગ કરવું જોઈએ અથવા દૈનિક ધોરણે તેમના સ્વાસ્થ્ય અંગે જાણકારી લેવી જોઈએ.
- કામદારોને ઓછામાં ઓછા ૨૦ સેકન્ડ માટે ઘણીવાર સાબુ અને પાણીથી હાથ ધોવાની સલાહ આપવી જોઈએ. જો સાબુ અને પાણી ઉપલબ્ધ ન હોય તો, આલ્કોહોલ આધારિત હેન્ડ સેનિટાઈઝરનો ઉપયોગ કરવો જોઈએ.
- બીમાર લોકોને/કામદારોને ઘરે રહેવાની સલાહ આપો તથા માંદગીની રજા નીતિ રાખો.
- આ મુશ્કેલ સમયમાં તમારા કર્મચારીઓને પગાર ચૂકવણીની સાથે માંદગીની રજા આપવાનો પ્રયાસ કરો, અન્યથા આર્થિક જવાબદારીના કારણે કર્મચારીઓ બીમાર હોવા છતાં પણ કામ પર આવવાનું ચાલુ રાખશે.
- ફાર્મમાં દૈનિક અને સાપ્તાહિક સફાઈ સમયપત્રક સેટ કરો. તમામ કાર્યસ્થળને સાફ અને જંતુમુક્ત કરો.

- કર્મચારી વિરામ ખંડ અને બાથરૂમ એ વાયરસના સંક્રમણના સંભવિત સ્ત્રોત હોય શકે છે જેથી તેને પણ સાફ અને જંતુમુક્ત કરો.
- કર્મચારીઓ ભેગા થાય છે તેવા દરેક વિસ્તારો તથા દરવાજાના હાથા અને કમ્પ્યુટર કીબોર્ડ જેવી વસ્તુઓને નિયમિતપણે સ્પર્શ કરે છે તેવા દરેક ક્ષેત્રને સાફ અને જંતુમુક્ત કરો. શક્ય હોય ત્યાં સુધી પ્રાણીના શેડના પ્રવેશદ્વાર પર સાબુ, પાણીની ડોલ અને હેન્ડ સેનિટાઈઝર રાખો. કાર્મમાં તમામ માનવ સંસાધનોને સૂચના આપો કે ખુલ્લા શરીરના ભાગોને ૧ થી ૨ કલાકના અંતરે યોગ્ય સેનિટાઈઝર/સાબુથી ધોવા સાથે નિયમિતપણે સ્વચ્છ કરે.
- કાર્મના દરેક સાધનો, દૂધ દોલની બાલદી અને વાસણો, દૂધ માપવાના સાધનો, ડોલ અને ઉપસાધનો કે જેનો વારંવાર સ્પર્શ થતો હોય તેવા પદાર્થો અને સપાટીઓને સાફ અને જંતુમુક્ત કરો.
- કામદારોને કાર્મમાં મોબાઈલ ફોન લાવવા/વાપરવાની મનાય કરવી જોઈએ. અન્યથા ઉપયોગમાં લેવામાં આવતા ફોનને વારંવાર સેનિટાઈઝ કરવા જોઈએ.
- વારંવાર સ્પર્શ્યતા જગ્યાને ૧% સોડીઅમ હાયપોકલોરાઈટ દ્રાવણના પોતા દ્વારા દરરોજ બે વખત સાફ કરવા જોઈએ. ધાતુની સપાટી હોય ત્યાં જ્યાં બ્લીચ યોગ્ય નથી ૭૦% આલ્કોહોલનો સાફ કરવા ઉપયોગ કરવો જોઈએ.
- કાર્મ માટે આકસ્મિક આપત્તિ યોજના તૈયાર કરો. આયોજન એ રીતે કરો કે જો કાર્મના ૫૦% કર્મચારીઓ માંદા પડે અને કામ કરવામાં અસમર્થ બને તો પણ કાર્મની કામગીરી સારી રીતે થઈ શકે. જો લોકડાઉન અવધિ દરમિયાન તમને ૧૫-૨૦ દિવસ માટે દાણ અને ઘાસચારોની ન હોય તો શું કરવું જોઈએ એ અંગે યોજના બનાવી તૈયાર રાખો. કાર્મમાં હંમેશા સૂકો ચારો અને દાણનો અનામત જથ્થો રાખો.
- કાર્મના આવાસોમાં રહેતા લોકો/કર્મચારીઓ ને ઘરે તથા કાર્મપર સાફ સફાઈ કરવા માટે સાફ - સફાઈ નો સરંજામ જેવા કે સફાઈ કરવાના દ્રવ્યો (ફિનાઈલ), ડોલો, પોતા, પિંછી વિગેરે પ્રદાન કરો.
- જે કર્મચારીઓ એન્ડ્રોઈડ મોબાઈલનો ઉપયોગ કરી રહ્યાં હોય તેઓ ને મોબાઈલમાં "આરોગ્ય સેતુ એપ્લિકેશન" ડાઉનલોડ કરવા પ્રોત્સાહિત કરો.

ડો. એમ. ડી. ઓડેદરા, ડો. વિ. વિ. ગામીત અને ડો. એ. આર. એહલાવત
 પશુચિકિત્સા અને પશુપાલન મહાવિદ્યાલય, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ-૩૬૨૦૦૧